

Ievads importējamo preču klasifikācijā

Elza Gusāre, ZAB "SORAINEN", nodokļu menedžere

<https://www.itiesibas.lv/raksti/komercdarbiba/komerctiesibas/ievads-importejamo-precu-klasifikacija/15551>

Tipisks klienta situācijas apraksts – klients jau vairākus gadus preces importē ar vienu un to pašu kombinētās nomenklatūras kodu. Valsts ieņēmumu dienests (VID) negaidīti veic preču dokumentu pārbaudi, secina nepareizi piemērotu kombinētās nomenklatūras kodu un muitas nodokļa likmi par pēdējiem trīs gadiem. Tam seko nodokļu pārrēķins, ar kuru VID nosaka valsts budžetā piedzenamo nodokļa summu, kā arī soda un/vai nokavējuma naudu. Tā rezultātā nodokļu maksātājs gatavo tam pieejamos pierādījumus, lai pamatotu piemērotā kombinētās nomenklatūras koda pareizību jeb VID secinājumu nepamatotību. Kā izvairīties no šādas situācijas?

Jāatceras, ka jau sākotnēji, importējot preces Latvijā, pats uzņēmums norāda preču kombinētās nomenklatūras kodu un līdz ar to arī tam atbilstošo nodokļa likmi. Tādēļ svarīgi, lai pats nodokļu maksātājs būtu pārliecināts par kombinētās nomenklatūras koda atbilstību precēm, jo VID pārbaude vairumā gadījumu ir VID iekšējās risku sistēmas brīdinājuma rezultāts, kas negaidīti var pārsteigt ikvienu. Līdz ar to būtiski vēl pirms preču importēšanas Latvijā atbildēt uz jautājumiem, kur meklēt informāciju par preču klasificēšanu un kombinētās nomenklatūras kodiem, kā pareizi klasificēt preces un kā noteikt preces muitas nodokļa likmi?

Kas ir kombinētā nomenklatūra?

Kombinētā nomenklatūra ir sistematizēts preču aprakstu un kodu saraksts, ko izmanto visā pasaulē galvenokārt starptautiskās tirdzniecības un statistikas vajadzībām. Kombinētā nomenklatūra ļauj klasificēt jebkuru preci. No preces klasifikācijas atkarīga piemērotā importa muitas nodokļa likme, akcīzes nodokļa likme, varbūt atkarīgs piemērojamais pievienotās vērtības nodokļa režīms (vai piemērojams reverss), kā arī citu tarifu un netarifu pasākumu piemērošana (ierobežojumi, licenču nepieciešamība, izcelsmes sertifikātu nepieciešamība, atvieglojumi u.c. nosacījumi).

Kombinētā nomenklatūra izveidota uz starptautiskās harmonizētās preču aprakstīšanas un kodēšanas sistēmas bāzes ar Eiropas Savienības Padomes [regulu Nr.2658/87](#) par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (Regula). Preču klasifikācija noteikta [Regulas](#) I pielikumā, kurā aprakstīta ikviena prece, sākot ar dzīviem dzīvniekiem, līdz mākslas priekšmetiem un pat lidmašīnām. [Regulas](#) I pielikums katru gadu tiek atjaunots, izdodot jaunu regulu, kas ar 1.janvāri aizstāj iepriekšējo. 2019.gadā spēkā ir Eiropas Komisijas [Istenošanas regula Nr.2018/1602](#), ar ko groza I pielikumu Padomes Regulā (EEK) Nr.2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu.

Kā notiek klasifikācija?

Preču klasifikācijas pamatā seši vispārīgie kombinētās nomenklatūras interpretācijas noteikumi, kas nosaka preču klasifikācijas galvenos principus. Vadoties pēc preces īpašībām, kombinētās nomenklatūras interpretācijas noteikumiem, nodaļu piezīmēm un [Regulā](#) iekļautajiem kodu pozīciju ierakstiem, sadaļu un nodaļu piezīmēm, nodokļu maksātājs var noteikt preces kombinētās nomenklatūras astoņciparu kodu.

Eiropas Savienības (ES) dalībvalstis izmanto arī TARIC nomenklatūru, kurā papildus kombinētās nomenklatūras astoņciparu kodam ir devītā un desmitā zīme, kā arī TARIC papildkodi, kas tiek izmantoti tikai ES dalībvalstīs gan tarifu klasifikācijai, gan tirdzniecības pasākumu integrācijai TARIC sistēmā, piemēram, nodokļu atbrīvojumiem, tarifu kvotām, antidempinga nodevām u.c.

Palīgdokumenti preču klasificēšanā

Praksē nereti rodas situācijas, kur vienu precī iespējams klasificēt ar diviem kombinētās nomenklatūras kodiem. Piemēram, vienā no jaunākajiem Eiropas Savienības Tiesas (EST) spriedumiem, t.i., 2019.gada 16.maija [spriedumā lietā C-138/18](#), profesionālu dzirdes aparātu piegādātājs importēja savienotājus, kas nodrošina savienojumu starp dzirdes aparāta skaļruni un mikrofonu. Piegādātājs tos klasificēja kā "dzirdes aparātu daļas un piederumus" ar kombinētās nomenklatūras kodu "9021 90 10", kas ir atbrīvots no muitas nodokļiem. Tomēr Dānijas nodokļu pārvalde, vēlāk veicot pārbaudi, pieņēma lēmumu savienotājus klasificēt kā izolētus elektrības vadus, kam ir pievienoti savienotājelementi, klasificējot tos kombinētās nomenklatūras apakšpozīcijā "8544 42 90" ar muitas nodokļa likmi 3,3%. [Spriedums](#) rāda, ka pat nelielāko detaļu iespējams klasificēt ar diviem dažādu nodaļu kombinētās nomenklatūras kodiem, kas būtiski ietekmē kopējo maksājamo nodokli.

Tādēļ, lai nenonāktu līdz preču klasificēšanai ar tiesas palīdzību un pārliecinātos par piemērotā kombinētās nomenklatūras koda atbilstību, pieejami vairāki skaidrojoši dokumenti, tostarp.

- Pasaules muitas organizācijas paskaidrojošās piezīmes (*World Customs Organization Explanatory notes*) – tās sniedz oficiālu kombinētās nomenklatūras kodu interpretāciju, komentārus un attiecīgo preču tehniskos aprakstus. Lai gan piezīmēm ir skaidrojošs raksturs un tām nav likuma spēka, piezīmes sniedz lietderīgas norādes un tiek izmantotas preču klasificēšanā, tostarp tiesā (lieto arī VID, klasificējot preces). Paskaidrojošās piezīmes publiski gan nav pieejamas, bet var būt pieejams advokātu birojos, kas specializējas muitas jautājumos, kā arī VID (samērā nesen gan VID rīcībā vēl nebija skaidrojumu jaunākās redakcijas);
- EST spriedumi – katru gadu EST izskata nacionālo tiesu uzdotos prejudiciālos jautājumus, tostarp par preču klasifikāciju. EST spriedumi var būt noderīgs informācijas avots preču klasificēšanā, jo, piemērojot ES tiesību normas, VID un tiesām obligāti jāņem vērā EST judikatūra;
- TARIC konsultācijas un integrētā tarifa vadības sistēma – Eiropas Komisijas TARIC sistēma un Latvijas muitas uzturētā integrētā tarifa vadības sistēma sniedz kombinētās nomenklatūras kodu skaidrojumus, piemērotās nodokļu likmes, atbrīvojumus / aizliegumus u.c. nosacījumus, importējot un eksportējot preces;
- EK īstenošanas regulas par atsevišķu preču klasifikāciju KN. Lai nodrošinātu vienveidīgu KN piemērošanu, EK atsevišķiem KN kodiem izdot īstenošanas regulas, kurās detalizēti apraksta preces un klasifikācijas pamatojumu;
- citi informatīvi dokumenti un informācijas pieprasījumi muitas iestādēm.

Tomēr, ja nodokļu maksātājam rodas šaubas par piemērotā preces kombinētās nomenklatūras koda pareizību, to iespējams precizēt, savlaikus pieprasot VID izsniegt saistošo izziņu par tarifu. Saistošā izziņa jeb *Binding Tariff Information* veicina vienveidīgu preču klasifikāciju kopējā ES muitas tarifu sistēmā un nodrošina uzņēmējiem tiesisko paļāvību. Saistošā izziņa ir VID vai citu ES valstu muitas iestāžu rakstisks lēmums par konkrētās preces tarifa klasifikāciju, kas izsniegts pēc komersanta pieprasījuma un ir juridiski saistošs visām ES muitas administrācijām trīs gadus. Tas nozīmē, ka saistošās izziņas lēmuma turētājs trīs gadus konkrētās preces var importēt / eksportēt un piemērot

muitas nodokļus, neuztraucoties par preču klasifikācijas pierādīšanu. Saistošās izziņas lēmums saistošs tikai tā turētājam, kā arī visiem ES muitas dienestiem no dienas, kad tas saņemts. Parasti komersantam var palīdzēt arī citās valstīs jau izsniegtas saistošās izziņas. Ja komersantam nepieciešama jauna saistošā izziņa, tad stratēģiski gudrāk pameklēt, kurā ES valstī ir lielāka pieredze ar attiecīgo preču importu un klasifikāciju (piemēram, skatoties pēc jau izsniegto saistošo izziņu satura). Tad, iespējams, tālredzīgāk būtu vērsties tieši šīs valsts muitas iestādēs, ja tur arī uzņēmums veic preču muietošanu. Tad citā valstī izsniegta saistošā izziņa būs piemērojama arī Latvijas VID.